

geschilderd, en ware hij ijverig katholiek geweest, zijne belangen hadden hem in plaats van naar Haarlem eerder naar 't zuiden des lands moeten brengen, waar de katholieke kerken nog altijd de hulp van schilders voor de altaarstukken inriepen. Daarmee zou hij in de richting van zijn geloof gewerkt hebben, en tevens geleefd in economisch zooveel betere verhoudingen. In overeenstemming met die inschrijving van zijne familie in Roomsche kerkregisters te Leiden, was echter eene aantekening in het doopregister van de St Anna-kerk te Haarlem. Volgens die bron werd hem in 1662 een kind geboren, dat onder den naam van Elisabeth door den pastoor v. d. Wiele gedoopt werd, en dat in tegenwoordigheid van den grootvader Havic Jansz. Steen en van de grootmoeder Lijsbeth Wijbrantsdr. Capiteyns. Maar dit kind overleed kort daarna.

Uit een en ander, en ook uit de conceptie zijner schilderwerken zou men mogen opmaken dat Jan Steen katholiek, maar geen zeer ijverig katholiek was.

De registers van de Haarlemsche St. Anna-kerk maken eveneens gewag van het overlijden zijner vrouw, Grietje van Goyen, ten jare 1669. Het begrafenisboek wees een post van 10 gld. en 10 st. aan voor de kosten, hetgeen voor dien tijd op eene eenigszins deftige uitvaart duidde. Toch verkeerden, naar 't schijnt, des schilders geldmiddelen toen in een benarden toestand. Althans, het Memoriaal van schepenen bevatte eene aantekening van 27 Febr. 1670, volgens welke Walraven Blancken, apotheker te Haarlem, gemachtigd werd om beslag te leggen op schilderijen van Jan Steen ter zake van een schuld van 10 gld. en 5 st. voor medicijnen, geleverd tijdens de ziekte van zijne vrouw. In andere officieele stukken van de jaren 1666 en 1667 kwam zijn naam voor in verband met eene door hem aangegane leening, tegen de voor dien tijd zeer hooge rente van zes procent. Voor de kwijting dier rente, over het eerste jaar

f 29.— bedragende, had hij als onderpand gesteld een drietal van zijne portretten, zoodat de tijdgenoot aan zijne stukken geen hooge waarde toekende. Daarmee in overeenstemming was eene andere opgave over eene door hem opgenomen som van f 450.— De achterstallige rente daarvan, ten bedrage van f 24.—, voldeed hij door den afstand van vier portretten. Zes gulden voor 'n Jan Steen! — 't was om zich het dichterwoord te herinneren.:

Leicht kommt man an das Bildermalen,
Doch schwer an Leute, die's bezahlen.

Er behoefde echter geen halve eeuw na zijn dood te verloopen om zijn werk in eere te brengen, en voor zijne stukken gansch andere cijfers te bedingen. In de 18 de eeuw werden zijne schilderijen door de verzamelaars zeer gezocht, en hooge prijzen daarvoor besteed. Ook de vraag uit het buitenland oefende hierop invloed uit, en het oordeel van sommige grootmeesters der schilderkunst, Van Sir Joshua Reynolds b.v., die over de Nederlandsche genreschilders van de 17de eeuw schreef:

„Onder deze schijnt Jan Steen een der vlijtigste en nauwkeurigste waarnemers te zijn geweest van hetgeen voorviel in de tooneelen die hij bezocht, en die voor hem eene Academie waren; en ik kan mij licht verbeelden dat, zoo deze buitengewone man het geluk had gehad van in Italië in plaats van in Holland geboren te zijn, in Rome in plaats van in Leiden te wonen, en een Michel Angelo en Raphaël in plaats van een Brouwer en Van Goijen tot leermeesters te hebben, zoo zou dezelfde scherpzinnigheid, hetzelfde diepe inzicht waarmede hij de onderscheiden karakters en de uitdrukking zijner gemeene voorwerpen zoo nauwkeurig onderscheidt, wanneer hij ze in de verkiezing en navolging van datgene wat in de natuur groot en verheven is geuit had, op gelijke wijze gelukkig zijn geweest. En zijn naam zou onder de grootste pilaren en steunsels der kunst pronken.”